Hukuk Bölümü 2013/780 E. , 2013/943 K.

- **DAVALILARDAN MILLI EĞITIM BAKANLIĞI?NA BAĞLI HALK EĞITIM MERKEZ?INDE AÇILAN MESLEK KURSU ATÖLYESINDE ÖĞRETICI OLARAK GÖREV YAPAN DAVACININ, KIDEM TAZMINATI ALACAĞININ TAHSILI AMACI ILE AÇTIĞI DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : H.A.

Vekili : Av. S.Y.

Adli ve İdari

Yargıda Davalılar :1.Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü

Vekili : Av. D.T.

2. Milli Eğitim Bakanlığı

Vekili : Av.F.K.

Sadece Adli

Yargıda Davalı : 3.Sosyal Güvenlik Kurumu

Vekili : Av.C.Ö.

O L A Y : Davacı vekili, Zile Asliye Hukuk(İş) Mahkemesi'ne verdiği dava dilekçesinde özetle; davacının Zile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Zile Halk Eğitim Müdürlüğü Merkezine ait ayakkabı atölyesinde 12.12.1988 tarihinde kursiyer olarak göreve başladığını, 20.06.1990 tarihinde kursiyerliğinin bitmesi üzerine bu tarihten itibaren aralıksız ve sürekli olarak çalışmaya davanın ettiğini, 01.05.1993 tarihinde SSK işe giriş bildirgesinin verildiğini, 1994 tarihinde askere gittiğini, 1996 yılında döndüğünde aynı yerde çalışmaya devam ettiğini, davacının 1993,1996 ve 1997 yıllarına ait sigorta primlerinin eksik yatırıldığını,1988,1999,2000,2001,2002,2003 yıllarına ait sigorta primlerinin ise hiç yatırılmadığını, bu sürelerde sigortalı olduğunun tespiti ile hak kazandığı 3600,00 TL kıdem tazminatının iş akdinin fesih tarihinden itibaren yıllık mevduata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesini talep ettiği anlaşılmaktadır.

ZİLE ASLİYE HUKUK (İŞ) MAHKEMESİ: 18.11.2011 gün ve 2011/162 karar sayılı kararı ile davacının davasını kıdem tazminatı talebi yönünden tefrik ederek 2011/407 esasa kaydetmiş, 21.11.2011 tarih ve 2011/418 sayılı kararı ile davanın, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nda tanımlanan hizmet akdinden kaynaklanan bir dava olmadığı, kanun ve yönergeler ile çerçevesi çizilen statüler hukuki ile ilgili bir dava olduğu belirtilerek davanın idari yargının görev alanına girdiği gerekçesiyle görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar davacı vekilinin temyizi üzerine Yargıtay 9. Hukuk Dairesi'nin 04.12.2012 tarih ve 2012/40600 karar sayılı kararı ile mahkeme hükmünü onanmış, bu suretle karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 3600,00 TL kıdem tazminatının işten çıkarılma tarihinden itibaren işleyecek yıllık mevduata uygulanan en yüksek faizi ile davalılardan tahsili istemi ile idari yargı yerinde dava açmıştır.

TOKAT İDARE MAHKEMESİ: 29.03.2013 gün 2013/78 sayılı ara kararı ile davalı ile davacı arasında kural olarak yazılı olması gereken ve kamuda genel istihdam politikası ile tespit edilen ilkelere uygun bir sözleşmenin ve davalı idarelerce genel kadro usulüne uygun bir atama tasarrufunun bulunmadığını, diğer taraftan Zile Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2011/62 esas sayılı dosyasına davalı idarece verilen cevap dilekçesinde davacının kurumda işçi sıfatı ile değil kursiyer öğrenci sıfatına sahip olarak çalıştığını, dosyaya sunulan ücret bordrolarında davacının kursiyer olarak gözüktüğünü, sonuç olarak davacının kamu personeli rejimine tabi olmadığını, ileri sürdüğü iddiaların niteliği itibari ile işçi olduğunu iddia eden davacının talep ettiği tazminatın 1475 sayılı iş kanunun hükümlerinden kaynaklandığını, 5521 sayılı İş Mahkemeleri kanunun 1. Maddesinde İş Kanununun uygulanmasından doğan uyuşmazlıkların İş Mahkemeleri'nde çözüleceğinin düzenlendiğini, bu kapsamda davacının işçi olup olmadığına karar verme ve bir alacağı var ise belirleme görevinin adli yargıya ait olduğunu belirterek görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, davanın Uyuşmazlık Mahkemesi kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Bahri AYDOĞAN, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 4.6.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, her iki yargı yerinde ortak işlem olan davacının kıdem tazminatı esas 3600,00 TL alacağı yönünden oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Birgül YİĞİT'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Mehmet Ali GÜMÜŞ'ün davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, davacının Zile Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim Zile Halk Eğitim Müdürlüğü Merkezine ait ayakkabı atölyesinde ilk olarak kursiyer daha sonra işçi olarak çalıştığı, 10.08.1992 tarihinden 11.11.2003 gününe kadar - dava konusu yerde askerlik yaptığı 1994 tarihinden 1996 tarihine kadar olan süre hariç- sürekli ve aralıksız olarak çalışması nedeni ile hak kazandığını ileri sürdüğü 3600,00 TL kıdem tazminatının iş akdinin fesih tarihinden itibaren yıllık mevduata uygulanan en yüksek faizi ile birlikte davalılardan tahsiline karar verilmesi talebine ilişkin alacak davasıdır.

Davacının çalıştığı dönemde yürürlükte olan 22/05/2003 kabul tarihli, 10/06/2003 tarih ve 25134 sayılı R.G.de yayımlanan 4857 sayılı Kanunun 120. maddesi ile yürürlükten kaldırılan 1475 sayılı İş Kanunu 1.maddesinde :

"Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiye işçi, işçi çalıştıran tüzel veya gerçek kişiye işveren, işin yapıldığı yere işyeri denir."

26/01/2006 tarihli ve 5450 sayılı Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki Ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'un 5. Maddesinde:

"Mesleki ve teknik öğretim okulları döner sermaye atelyelerinin muamelatı, idare tarzı ve siparişlerden alınacak ücretlerle bu atelyelerde yapılan sipariş işlerinde çalıştırılacak talebeye umumi hasılattan verilecek ücretler Maliye ve Milli Eğitim Bakanlığınca müşterek tesbit olunur."

Milli Eğitim Bakanlığı İşletmeler Dairesi Başkanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Çalışma Yönergesi'nin sürekli işçi kadroları"nın kapsamı başlıklı 13. Maddesinde :

"a) Bakanlıkça tahsisli ve vizeli işçi kadrosu verilmeyen işletmelerin işçi çalıştırmaları mümkün değildir. Kadrosuz işçi çalıştırmak suç olduğu gibi bu işçilere ödenen ücretlerde sorumlulardan geriye tahsil edilir,

b) Sürekli işçi kadrolarının işletmelere göre dağılımı yeniden düzenlenerek, Devlet Personel Başkanlığı ile Maliye ve Gümrük Bakanlığı'na vize ettirilmiştir, (Ek : 6)

c) Her işletme kendisine tahsis edilen bu sürekli işçi kadrolarında boş varsa veya herhangi bir nedenle boşalırsa (emeklilik, ölüm, istifa vb.) bu boş kadrolara işletmeler Dairesi Başkanlığı'nın izni alınmadan kesinlikle işçi alınmayacaktır.

d) Başkanlığın yazılı müsaadesi olmadan işçilerin işine son verilmeyecektir.

e) Kendi isteği ile ayrılan veya ölen işçilerin durumu derhal Başkanlığa bildirilecektir.

f) Bu kadroda çalışan işçilerin emekli olmaları, işten ayrılmaları veya işten çıkarılmaları halinde Başkanlığın uygun görüşü alınmadan herhangi bir ad altında tazminat ödenmeyecektir. Bu konudaki izin talep yazılarında; emekliliğin türü (yaşlılık, malulen vb) işten çıkış yada çıkarılış nedeni, döner sermayede çalıştığı süre (yıl, ve ay olarak) son aldığı ücret vs sigorta sicil numarası bildirilecektir."

Milli Eğitim Bakanlığı İşletmeler Dairesi Başkanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Çalışma Yönergesi'nin 42. maddesinde :

"a) Döner sermayede siparişler üzerinde fiilen çalışan öğrenciye atölye şeflerince takdir edilen ücret ödenir. Ancak, bu ücret saat başına 200- lirayı geçemez.

DEĞİŞİKLİK : - 3423 sayılı kanun kapsamında çalışan öğrenciler için;

a) Her dereceli Mesleki ve Teknik Öğretim okul ve kurumlarında öğrenim gören öğrencilere öğrenci hakkı olarak saat başına azami, günlük asgari ücretin 1/8'i kadar ücret ödenir.

b) Her dereceli Mesleki ve Teknik Öğretim Okul ve Kurumlarında üretim işlerinde çalışan öğrencilerle, kursiyer, stajyer öğrencilerin işçilikleri atölye şefleri tarafından takdir edilir.

-3308 sayılı kanun kapsamında çalışan öğrenciler için ; yaşına uygun asgari ücretin %30'undan aşağı olmamak üzere ücret ödenir. Asgari Ücret Tespit Komisyonunun belirlediği yaşına uygun asgari ücrete göre saat ücreti belirlenir.)

b) Öğrenci ücretleri gelir vergisinden muaf olduğundan, bu ücretten sadece % 06 damga, vergisi kesilerek, kalanı net olarak ödenir.

c) Öğrenci ücretleri takip eden ayın 10 una kadar ödenir.d) Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri, Pratik Kız Sanat Okulları, Pratik Erkek Sanat Okulları ve Halk Eğitim merkezlerindeki kursiyerler öğrenci gibi değerlendirilmeyecek, iş becerisi iyi olan kursiyerlere (a) fıkrasına göre ücret ödenir.

e) Yapılacak işlerde işçilik tutarı hesaplanırken (tahsis edilirken) öğrenci hakkı da içinde olacaktır. Yani ödenen işçilik ücreti ile öğrenci hakkının toplamı o iş için tahsis edilen işçilik tutarını aşmayacaktır.

f) Sadece ikinci ve üçüncü sınıf öğrencilerine ücret ödenecektir. "

şeklindeki düzenlemeler ile Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı mesleki ve teknik öğretim okullarında çalıştırılacak öğrencilere ilişkin çalıştırma ve ücret esaslarının belirlendiği görülmektedir.

Bu düzenlemeler ışığında dava dosyası incelendiğinde; davacının davalılardan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulda yazılı bir hizmet akdine dayalı olarak çalışmadığı, dosya kapsamında bulunan 1992 tarihinden 2003 tarihine kadar olan maaş bordrolarının incelemesinden davacının maaşını kursiyer sıfatı ile aldığı, Tokat Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 16.06.2011 tarihli yazı cevabından; davacının öğretmen olarak çalıştığını iddia ettiği 1988 tarihi ile 2003 tarihleri arasında adı geçen ayakkabıcılık kursu öğreticisi olarak Atölye Şefi Dursun Özkarslı ve Necmi Kaya'nın görevlendirildiğinin anlaşıldığı, tüm bu bilgiler birlikte değerlendirildiğinde davacının dava konusu ayakkabıcılık atölyesinde Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki Ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun'un 5. Maddesine göre istihdam edildiği anlaşılmaktadır. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı" başlıklı 2. maddesinin değişik 1 numaralı bendinde:

"a) (Değişik : 8.6.2000-4577/5 md.) İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) (Değişik: 18.12.1999-4492/6 md.) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar" idari dava türleri olarak sayılmış olup; kural olarak, idari yargıda ancak Devlete ve kamu tüzel kişilerine karşı açılan davalara bakılabilir" denilmek sureti ile idari yargıda görülecek dava ve işler sayılmıştır.

30.01.1950 tarih 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun 1. Maddesinde:

"İş Kanununa göre işçi sayılan kimselerle (o kanunun değiştirilen ikinci maddesinin Ç, D ve E fıkralarında istisna edilen işlerde çalışanlar hariç) işveren veya işveren vekilleri arasında iş akdinden veya iş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde iş mahkemeleri kurulur." denilmek sureti ile İş Mahkemelerinin görev alanı da belirlenmiştir.

Tüm bu yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde, davacı 1988 ile 2003 tarihleri arasında Tokat İli Zile İlçesi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı Ayakkabıcılık Atölyesinde aralıksız ve sürekli olarak çalıştığını, bu sebeple 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14. Maddesi gereğince kıdem tazminatına hak kazandığını iddia ettiğine göre, davacının işçi sıfatı taşıyıp taşımadığı, taşıyor ise çalışmaları karşılığında kıdem tazminatına hak kazanıp kazanmadığı, kazanmış ise miktarının belirlenmesine ilişkin uyuşmazlığın, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirtilen nedenlerle, Tokat İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile, Zile Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin Görevsizlik Kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Zile Asliye Hukuk (İş) Mahkemesinin 21.11.2011 tarih ve 2011/407 Esas 2011/418 Karar sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.6.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.